

Monumentnummer: 0604

Status: Gemeentelijk monument

Inschrijving register: 5 april 2022

Kadaster deel/nr: 6512

Woonplaats		Gemeente		Provincie
Hippolytushoef		Hollands Kroon		Noord-Holland
Straat	Nr.	Toev.	Postcode	Woonplaats
Hoofdstraat	33		1777 CA	Hippolytushoef
Kadastrale gemeente		Sectie	Grondperceel	
WRG01		C	6512	

Omschrijving gemeentelijk monument

Inleiding

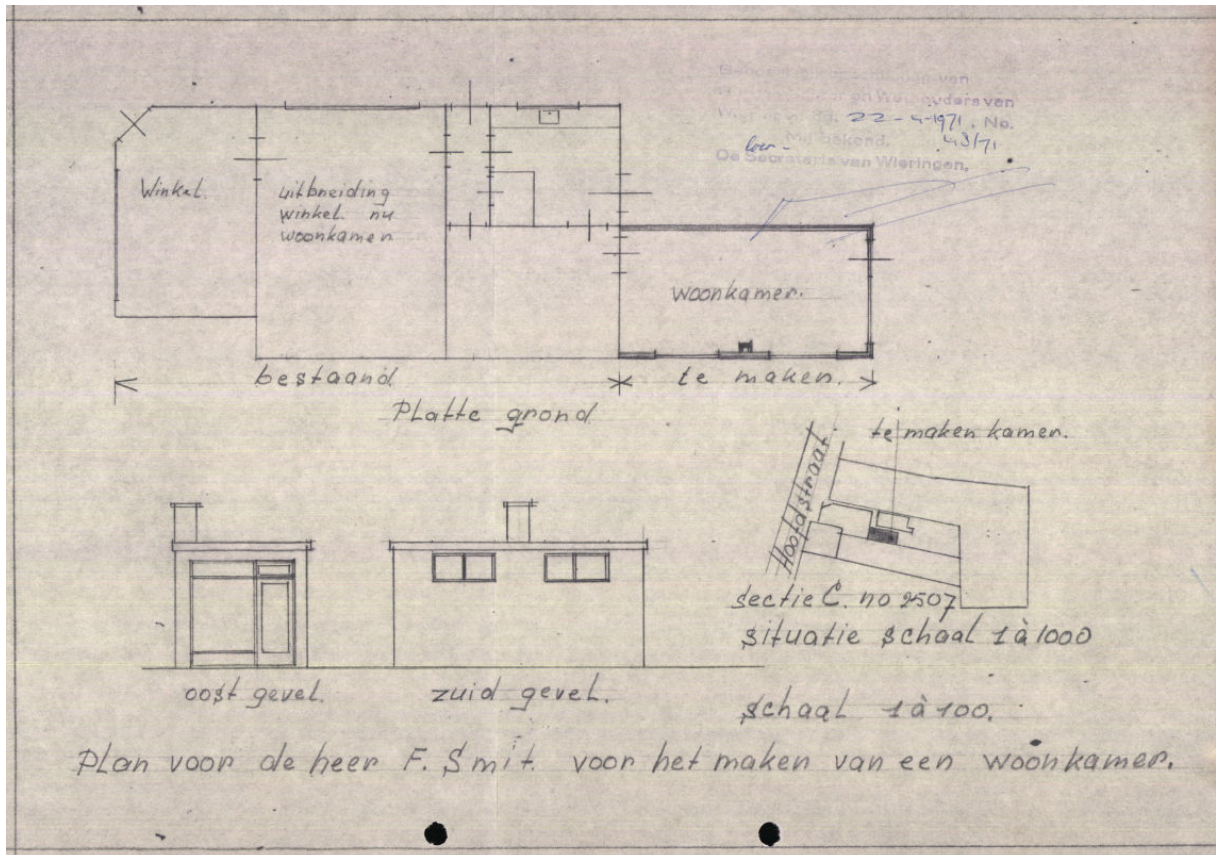
Winkelpand met woning gebouwd circa 1912 bestaande uit twee bouwlagen met schildkap.

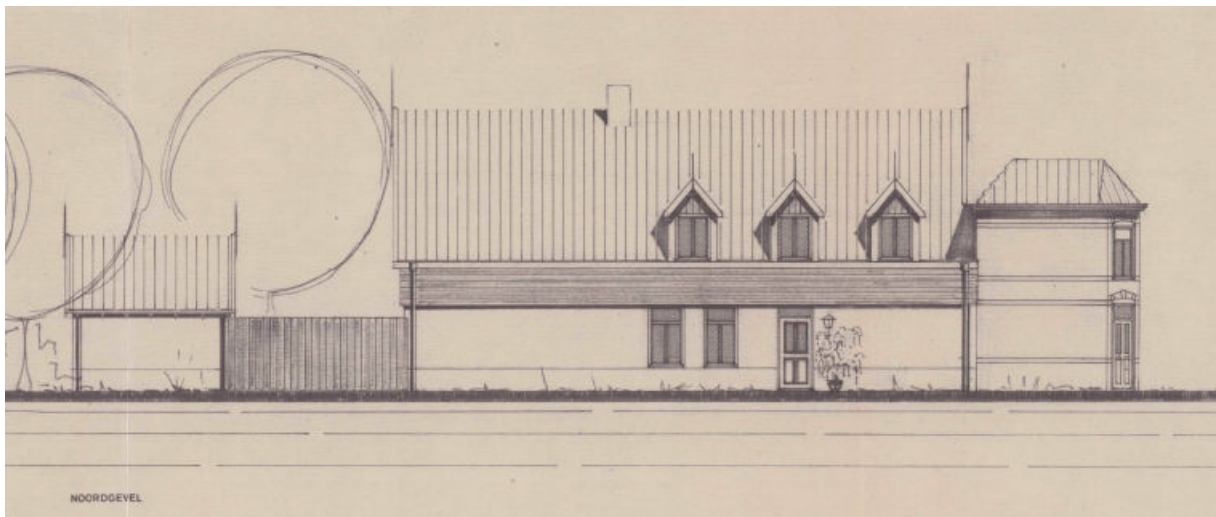
Het winkelgedeelte bevindt zich aan de voorzijde met het woongedeelte daarachter en op de eerste verdieping. De voorgevel vertoont stijkenmerken uit het begin van de twintigste eeuw zoals de verbijzonderingen in het metselwerk en de spaarvelden boven de kozijnen. Het pand is onder andere in gebruik geweest als viswinkel, schoenenzaak, hengelsportzaak, juwelierszaak, cadeauwinkel en sinds 2017 als tattooshop. In 1971 is het pand aan de achterzijde uitgebreid met een plat afgedekte uitbouw ten behoeve van de woonkamer. Hier is later een zadeldakje opgezet. In 1986 is de woning verbouwd. De uitbreiding uit 1971 is toen gesloopt en vervangen door een grotere uitbreiding bestaande uit één bouwlaag met zadeldak met drie dakkapellen in het linkerzijdakvlak. In deze uitbreiding werd het woonhuis ondergebracht. In 1989 is het winkelgedeelte gewijzigd nadat het naastgelegen pand door brand verloren is gegaan. Een deel van de voorgevel van Hoofdstraat nr. 33 is toen beschadigd geraakt en vervangen in dezelfde architectuurstijl als de bouwperiode van het pand. Het winkelgedeelte heeft daarmee zijn definitieve hoofdvorm gekregen.

Het pand is gelegen aan de Hoofdstraat in Hippolytushoef in het centrum van het voormalige eiland Wieringen. Wieringen is ontstaan door de opstuwing van keileem tijdens de voorlaatste ijstijd. Dit keileem is daarna afgedekt met zandgronden. Dit zorgde ervoor dat het veen, dat aan het begin van de jaartelling het voormalige eiland omringde, op het hooggelegen deel van Wieringen geen kans had. De kern van het eiland bestaat uit een zuidwest-noordoost georiënteerde keileem rug met ten zuiden daarvan de kogen en het laagland. De kogen werden tegen de zee beschermd door wierdijken. Rond de tiende eeuw ontstonden op de hooggelegen gronden nederzettingen. Hippolytushoef is één van deze nederzettingen. Tevens werden op de hoger gelegen delen van het eiland al vroeg wegen aangelegd. Deze hadden over het algemeen een kronkelend karakter, omdat ze de hoogtes van het land volgden. Deze doorgaande wegen, de Gemeenelandsweg, de Koningstraat, Kerkplein, de Beltstraat, de Hoofdstraat en Elft zijn kenmerkend voor de landschapontwikkeling van Wieringen en behoren tot de historische wegenstructuur van Hippolytushoef.

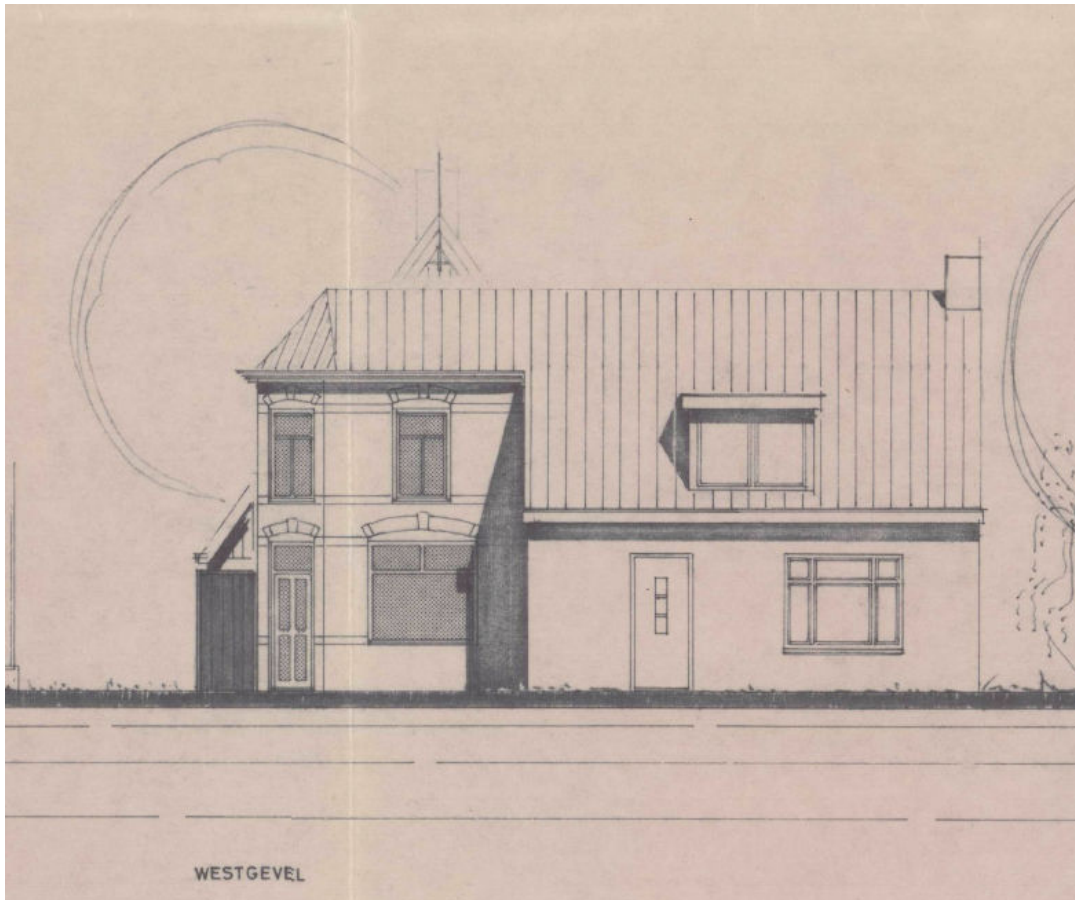
De belangrijkste bestaansbronnen tot de 20ste eeuw waren de veeteelt en de visserij. In 1927 kwam de aanleg van de Amsteldiepdiijk gereed. De Amsteldiepdiijk ligt tussen Van Ewijcksluis en Wieringen en sluit een deel van het Amsteldiep en het Ulkediep af. Met de aanleg van de Amsteldiepdiijk kreeg Wieringen een directe verbinding met het vaste land van Noord-Holland en was niet langer een eiland. De nadruk ligt in deze omschrijving op het oorspronkelijke hoofdvolume uit circa 1912, de uitbreiding aan de achterzijde ten behoeve van het woonhuis wordt buiten beschouwing gelaten.

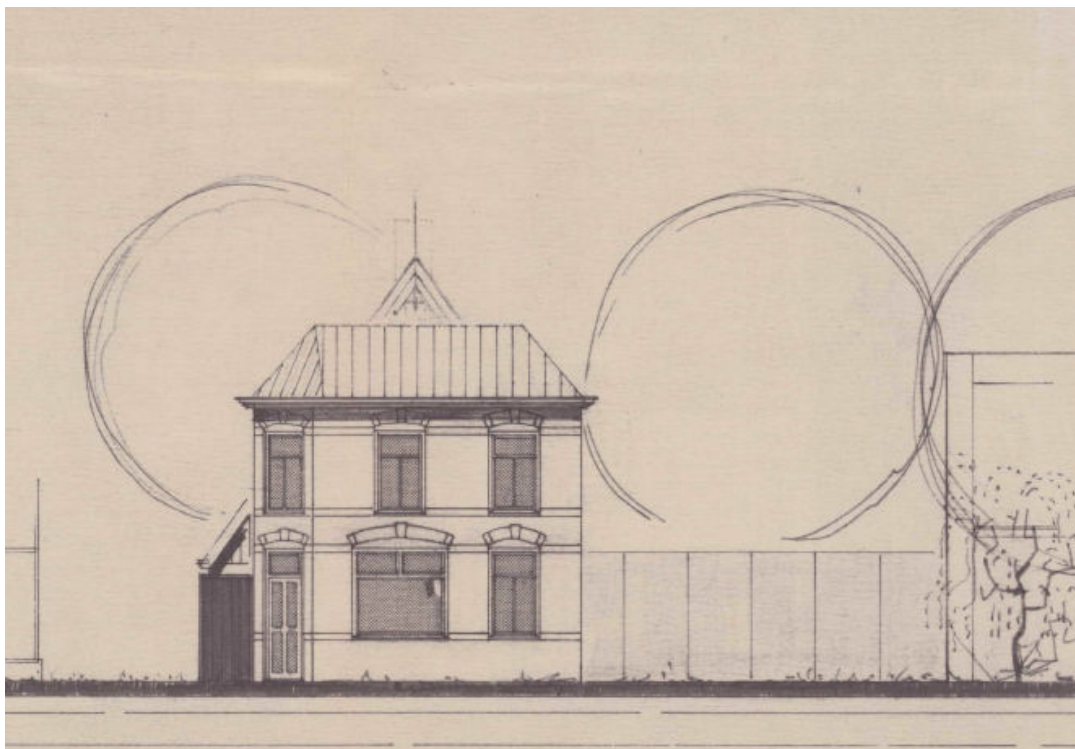
Bouwtekening uitbreiding woonkamer 1971

Bouwtekening met daarop de uitbreiding uit 1986

Bestaande situatie voorgevel 1986

Nieuwe situatie voorgevel na brand naastgelegen pand, 1989

Beschrijving situatie en omgeving van het monument

Het pand is gelegen aan de Hoofdstraat op het voormalige eiland Wieringen in het noorden van de gemeente Hollands Kroon en is gesitueerd tussen de Batumsteeg (in het noorden), het Cinemaplein (in het oosten), de Koningstraat (in het zuiden) en de Hoofdstraat (in het westen). De Hoofdstraat verbindt de Koningstraat met het Kerkplein iets ten noorden van het pand. Het Kerkplein vormt het centrale punt van het dorp met de Hippolytuskerk met kerkhof in het midden. De kerk ligt op een door mensen opgeworpen terp en stond hier al in de tiende eeuw. Hoogstwaarschijnlijk heeft deze op dezelfde plaats gestaan als de huidige kerk. De Hippolytuskerk is aangewezen als rijksmonument. Rondom het Kerkplein staan nog vier rijksmonumenten, waarvan drie werk-woonhuizen. Het oude dorp is ontstaan rondom de Hippolytuskerk, daar kwamen verschillende toegangswegen vanuit het buitengebied samen zoals de Nieuwstraat, Hoofdstraat, Koningstraat, Beltstraat en Elft. Vanaf de jaren zestig is het dorp uitgebreid met uitbreidingswijken en zijn de toegangswegen die tot dan toe solitair in het landschap lagen, opgenomen in de dorpsbebouwing. Aan de oostkant van de Hoofdstraat heeft al voor de bouw van het pand verdichting opgetreden en daarmee is geen sprake meer van zichtlijnen naar het achtergelegen open landschap.

Het pand staat aan de noordzijde van een langgerekte kavel en is met de voorzijde (west) direct aan de stoep gelegen. Links (noord) van het pand loopt een smalle verharde steeg. Aan de achterzijde (oost) ligt de tuin met bijgebouw. Aan de rechterzijde (zuid) grenst het pand direct aan het naastgelegen pand.

Het pand aan de Hoofdstraat 33 in zijn omgeving

Beschrijving van het exterieur

Het pand is gebouwd op een rechthoekig bouwvlak en bestaat uit twee bouwlagen met een schilddak met de noklijn haaks op de straat. Het dak is bedekt met een donkere, OVH dakpan. Het winkelgedeelte is opgetrokken in oranje-bruine baksteen in kruisverband met een lichte snijvoeg. Het rechter gedeelte van de voorgevel dat is beschadigd tijdens de brand in 1989 is opgetrokken in paarsbruin metselwerk in kruisverband met een lichte snijvoeg. De gevel is verbijzonderd door horizontale lichte gekleurde banden ter hoogte van de onderdorpel en bovendorpel van de kozijnen. De begane grond van de linkerzijgevel (noord) is grotendeels gepleisterd. Raam- en deurkozijnen zijn uitgevoerd in hout, tenzij anders vermeld.

Voorgevel (west)

De voorgevel heeft zijn uitstraling als winkelpand behouden. Doordat het pand op een hoek ligt van de Hoofdstraat met een steeg is de linkerhoek afgeschuind ter verbijzondering. In deze afgeschuinde zijde is de hoofdingang naar de winkel opgenomen bestaande uit een houten paneeldeur met twee glazen panelen en een bovenlicht. Rechts daarvan zit het etalageraam met tweedelig bovenlicht en rechts daarnaast zit een T-venster met bovenlicht. Op de verdieping bevinden zich drie T-vensters met bovenlicht. De kozijnen zijn allen uitgevoerd in hout onder segmentbogen en voorzien van witte sluit- en aanzetstenen. De spaarvelden boven de kozijnen zijn afgewerkt met betonstuc beschilderd met tegels. De segmentbogen boven de hoofdingang, het etalageraam en het venster boven de hoofdingang zijn uitgevoerd als hanenkammen en zijn één strek hoog. De overige segmentbogen worden vormgegeven door een laag koppen. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde houten bakgoot op houten gootklossen.

Voorgevel

Twee detailfoto's van de voorgevel

Linkerzijgevel (noord)

De linkerzijgevel is geheel gesloten uitgevoerd. Ter hoogte van de verdiepingen bevinden zich muurankers in de vorm van een Franse lelie. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde houten bakgoot op houten gootklossen. Het overige deel van de linkerzijgevel wordt vormgegeven door de uitbreiding uit 1986 en wordt buiten beschouwing gelaten.

Linkerzijgevel

Achtergevel (oost)

De oorspronkelijke achtergevel is niet meer aanwezig, zichtbaar is de uitbreiding uit 1986.

Rechterzijgevel (zuid)

De rechterzijgevel is gelegen aan de ozendrop en daardoor nauwelijks zichtbaar. De rechterzijgevel is volledig gesloten uitgevoerd en de spekbanden in de voorgevel zijn overhoeks doorgezet in de rechterzijgevel. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde houten bakgoot op houten gootklossen.

Rechterzijgevel

Beschrijving van het interieur

Het interieur bezit op hoofdlijnen nog de oorspronkelijke indeling. Aan de voorzijde bevindt zich het winkelgedeelte met winkelruimte direct achter de voordeur. Het winkelgedeelte is in 1971 uitgebreid met de toenmalige woonkamer. Achter het winkelgedeelte bevindt zich de hal die te bereiken is via de voordeur in de linkerzijgevel en toegang biedt tot het achtergelegen woongedeelte. In de hal staat ook de trap naar de eerste verdieping. Achter de hal ligt het in 1986 gerealiseerde woongedeelte. Op de eerste verdieping bevindt zich aan de voorzijde de woonkamer met daarachter de studeerkamer, deze indeling is nog oorspronkelijk. In de woonkamer is de houten lambrisering met paneelinvulling nog aanwezig, evenals de originele vensterbanken. Tevens zijn op de eerste verdieping, in de in 1986 gerealiseerde uitbreiding, slaapkamers ondergebracht.

Waardering

1. Cultuurhistorische waarden

Het winkelpand met woonhuis is van cultuurhistorische waarde als tastbaar overblijfsel van de stedenbouwkundige vorming van het dorp Hippolytushoef. Het centrum van het dorp heeft zich gevormd rondom de van oorsprong Romaanse kerk, het Kerkplein en de uitlopers daarvan. Daar waren de winkels, cafés en markten. Het was een plek van samenkomen en een plek om te wonen. Daarnaast is het winkelpand met woonhuis van sociaaleconomische waarde als tastbaar overblijfsel van kleine bedrijvigheid in het centrum van een dorp.

2. Stedenbouwkundige waarden

Het winkelpand met woonhuis heeft situationele waarde vanwege zijn ligging aan de Hoofdstraat en daarmee behoort tot de historische wegenstructuur van Hippolytushoef. Samen met de omringende bebouwing aan de Hoofdstraat vormt het een ensemble van winkelpanden. Het is van belang vanwege de samenhang tussen stedenbouwkundige aanleg en de bebouwing langs de historische hoofdstructuur.

3. Architectuurhistorische waarden

Het pand is van architectuurhistorisch belang als een typologisch goed en op hoofdvorm gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand uit het begin van de 20^e eeuw, met stijlkenmerken in de voorgevel uit deze bouwperiode. De kenmerkende architectuur is onder meer te herkennen aan de verbijzonderingen in het metselwerk en de gedecoreerde spaarvelden boven de kozijnen. Het etalageraam in de voorgevel hangt samen met de functie van winkelpand en draagt bij aan de karakteristiek van het pand.

4. Gaafheid en herkenbaarheid

Het pand is herkenbaar als uitdrukking van het oorspronkelijke gebruik van winkel met woonhuis. De oorspronkelijke functie blijkt uit het etalageraam in de voorgevel. Het pand is grotendeels gaaf in hoofdvorm, gevelindeling, materiaalgebruik en detaillering. In het interieur is de indeling op hoofdlijnen behouden gebleven en zijn in de woonkamer op de eerste verdieping de lambrisering en de vensterbanken gaaf bewaard gebleven.

5. Zeldzaamheid

Vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden in relatie tot de gaafheid is sprake van zeldzaamheid op regionaal niveau. Het pand is gebouwd als winkelpand met woonhuis en wordt daarvoor nog altijd gebruikt. Uniek is de herkenbaarheid van het winkelpand in de dorpskern. Ondanks de uitbreiding aan de achterzijde uit 1986 is de kleinschaligheid van het winkelgedeelte behouden gebleven.

Bronnen

- BügelHajema adviseurs, *Bestemmingsplan Hippolytushoef*, 2013;
- Provincie Noord-Holland, 'Wieringen - Wieringermeer', *Leidraad Landschap & Cultuurhistorie*, 2018;
- Historische Vereniging Wieringen, <https://historischwieringen.nl/>

Bouwtekeningen: Regionaal Archief Alkmaar

Overige afbeeldingen: MOOI Noord-Holland

Colofon

opdrachtgever   gemeente Hollands Kroon
datum onderzoek: 17 januari 2022
datum beschrijving: 24 februari 2022
opgesteld door: MOOI Noord-Holland, Renee Stroomer MA

Tot het hierboven omschreven monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is.